

Stručni rad
UDK: 657.3
Rad zaprimljen: 24.06.2022.
Rad prihvaćen: 15.08.2022.

USPOREDNI PRIKAZ FINANIJSKIH POKAZATELJA USPJEŠNOSTI POSLOVANJA IZDVOJENIH MALIH I VELIKIH BANAKA U REPUBLICI HRVATSKOJ

dr.sc. Dolores Pušar Banović

RRiF Visoka škola za financijski menadžment, Zagreb, Hrvatska

dolores@rrif.hr

SAŽETAK RADA

U hrvatskoj stručnoj literaturi teško je pronaći usporedne analize financijskih pokazatelja uspješnosti banaka, koje posluju na hrvatskom financijskom tržištu. Analizu poslovanja hrvatskog bankarskog sustava provodi Hrvatska narodna banka (HNB), ali u velikoj mjeri na agregatnoj razini. Ključne pokazatelje uspješnosti (engl. *Key Performance Indicators, KPI*) kreditnih institucija na agregatnoj razini HNB objavljuje tek od 30.06.2016. godine u izvješću *Odabrani pokazatelji strukture, koncentracije i poslovanja kreditnih institucija*. Međutim, posljednjih nekoliko godina (od 31.12.2019.) HNB objavljuje izvješće *Financijski izvještaji kreditnih institucija* u kojem se nalaze usporedni prikazi bilance i računa dobiti i gubitka svih kreditnih institucija te izvješće naziva *Podaci o poslovanju kreditnih institucija*, u kojem se može pronaći komparativni prikaz nekoliko izdvojenih financijskih pokazatelja svih kreditnih institucija (ROAA, ROAE, stopa kapitala, omjer financijske poluge, LCR).

Vodeći računa o specifičnosti poslovanja kreditnih institucija, financijski se pokazatelji banaka po uzoru na financijske pokazatelje poduzeća, mogu podijeliti u šest grupa pokazatelja: pokazatelje likvidnosti, financijske strukture, aktivnosti, troškovne efikasnosti, profitabilnosti i pokazatelje investiranja. Važnost financijskih pokazatelja uspješnosti banaka ogleda su u osiguravanju informacija menadžmentu, temeljem kojih se donose ključne poslovne odluke na strategijskoj i operativnoj razini. Iz niza financijskih pokazatelja uspješnosti poslovanja, banke definiraju individualno prilagođene ključne pokazatelje uspješnosti (KPI), kao alat provjere realizacije postavljenih strateških i operativnih ciljeva.

U ovom će se radu, usporednom analizom izdvojenih financijskih pokazatelja banaka, nastojati ukazati na razlike u vrijednostima pojedinih pokazatelja malih i velikih banaka.

Ključne riječi: financijski pokazatelji uspješnosti poslovanja banaka, KPI banaka, male banke, velike banke

1. UVOD

Specifičnost bankarskog poslovanja, u odnosu na poslovanje nefinancijskog korporativnog sektora, nosi sa sobom i potrebu financijske analize poslovanja, putem specifičnih pokazatelja uspješnosti poslovanja bankarskih kreditnih institucija.

Dio analize financijskih pokazatelja banaka sastavni je dio obveznog izvještavanja banaka prema centralnoj banci, dok se dio analize odnosi na opcionalnu analizu koju svaka banka samostalno provodi u cilju mjerenja performansi poslovanja,¹ najčešće putem individualnog definiranja ključnih pokazatelja uspješnosti (KPI). Prema Mijić (2018.), banke zbog svojih specifičnosti uvode posebne prilagođene KPI-jeve, koji se primjenjuju kao kvantitativni iskaz ciljeva, ali i kao alat kojim se mjeri uspješnost ostvarenja ciljeva i poslovanje banaka.

U hrvatskoj stručnoj literaturi najčešće se analiza financijskih pokazatelja banaka svodi na analizu pokazatelja profitabilnosti (Pavković, 2004.; Pejić Bach, Posedel i Stojanović, 2009.; Eercegovac, 2016.; Učkar i Petrović, 2021.), dok se u ovom radu nastojalo sistematizirati financijske pokazatelje poslovanja poslovnih banaka u šest grupa pokazatelja. Cilj ovog rada je usporediti izdvojene ključne financijske pokazatelje malih i velikih banaka u Hrvatskoj, bez ulaženja u dubinsku analizu razloga razlika u vrijednostima pokazatelja.

Prema metodologiji HNB-a, velike banke su one banke čija je imovina veća od 5% ukupne imovine svih banaka, srednje banke su one banke čija je imovine veća od 1% i manja od 5% ukupne imovine svih banaka, a male banke su one banke čija je imovina manja od 1% ukupne imovine svih banaka. U analizi su korišteni podaci osam malih banaka te šest velikih banaka, koje posluju na hrvatskom financijskom tržištu.

Rad je koncipiran na način da je na početku dat teorijski prikaz financijskih pokazatelja banaka, nakon toga su sumirani agregatni KPI-jevi banka o kojima tromjesečnom dinamikom izvještava HNB, a u posljednjem dijelu rada izvršena je usporedba izdvojenih ključnih financijskih pokazatelja uspješnosti izdvojenih malih i velikih banaka.

¹ Prema Rose-Hudgins (2008.), performanse poslovanja odgovaraju na pitanje koliko adekvatno kreditne institucije zadovoljavaju potrebe dioničara, zaposlenika, depozitara, kreditora te korisnika kredita.

2. FINACIJSKIH POKAZATELJI USPJEŠNOSTI POSLOVANJA BANAKA

Analizom financijskih izvještaja banaka (bilanca, račun dobiti i gubitka i izvještaj o novčanim tokovima) vrši se detaljna kvantitativna financijska analiza poslovanja banke.

Financijski pokazatelji uspješnosti poslovanja banke, po uzoru na financijske pokazatelje poduzeća, u ovom su radu razvrstani u šest grupa pokazatelja: pokazatelje likvidnosti, financijske strukture, aktivnosti, troškovne efikasnosti, profitabilnosti i pokazatelje investiranja. Međutim, prema Žagar et al. (2020.) financijski pokazatelji banaka dijele se u četiri kategorije; pokazatelji odnosa u bilanci banke (pokazatelji likvidnosti, zaduženosti i ulaganja u fiksnu imovinu), pokazatelji odnosa u računu dobiti i gubitka (pokazatelji ekonomičnosti i ne-kamatnih aktivnosti banke), pokazatelji profitabilnosti (pokazatelji rentabilnosti, marže i prosječnih kamatnih stopa) i pokazatelji investiranja. Nadalje, u materijalu Europske centralne banke (ECB, 2010.) ključni pokazatelji performansi poslovanja banaka jesu: zarada, efikasnost poslovanja, sposobnost preuzimanja rizika i financijska poluga. U brojnoj je stranoj stručnoj literaturi moguće pronaći analizu uspješnosti (najčešće profitabilnosti) poslovanja banka izdvojenih u različite kategorije pokazatelja. Lardic i Terraza (2019.) izdvajaju sljedeće ključne grupe pokazatelja uspješnosti poslovanja banaka: pokazatelji profitabilnosti (ROAA i ROAE), pokazatelji veličine (ukupna imovina-TA), pokazatelji financijske strukture (udio kapitala u ukupnoj imovini-EQTA, udio kapitala u neto kreditima-EQNL), pokazatelji likvidnosti (udio neto kredita u ukupnoj imovini-NLTA, udio bruto kredita u ukupnim depozitima-TLCDT i udio likvidne imovine u ukupnim depozitima i kratkoročnim izvorima financiranja-LACUST)².

Analiza financijskih pokazatelja hrvatskih banaka u ovom radu proizlazi iz financijskih izvještaja banaka, koji su pripremljeni prema Odluci o strukturi i sadržaju izvještaja kreditnih institucija (NN 42/18, 122/20 i 119/21).

2.1. POKAZATELJI LIKVIDNOSTI

Pokazatelji likvidnosti banke mjere odnos pojedinih pozicija aktive i pozicije pasive (depozita) u bilanci banke.

Rb	POKAZATELJI LIKVIDNOSTI	Brojnik	Nazivnik
1.	Udjel novca u depozitima - u %	novac + novč. ekvivalenti	depoziti
2.	Omjer kredita i depozita (LDR) - u %	kredit	depoziti
3.	Udjel kamatonosne aktive u depozitima - u %	⊖ kamatonosna aktiva	depoziti

² ROAA = return on average assets; ROAE = return on average equity; TA = total assets; EQTA = equity to total assets; EQNL = equity to net loans; NLTA = net loans to total assets; TLCDDT = total loans to customer deposits total; LACUST = liquid assets to total customer deposits and short term funding

Udjel novca i novčanih ekvivalenata u depozitima banke pokazuje u kojem se postotku depoziti klijenata pokriveni najlikvidnijim oblikom imovine. **Omjer kredita i depozita** (engl. *Loan to deposit ratio; LDR*) ukazuje na postotni udio kredita u depozitima banke. **Udjel kamatonosne aktive u depozitima** ukazuje na postotni udjel prosječne kamatonosne aktive u depozitima klijenata banke. Kamatonosnu aktivu čine sljedeće pozicije: ostali depoziti po viđenju + financijska imovina koja se drži radi trgovanja + financijska imovina kojom se ne trguje koja se obvezno mjeri po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak + financijska imovina po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak + financijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit + financijska imovina po amortiziranom trošku + izvedenice – računovodstvo zaštite. Prosječna kamatonosna aktiva na godišnjoj razini računa se na način da se uprosječni suma stanja pozicija na početku razdoblja i suma stanja pozicija na kraju razdoblja.

2.2. POKAZATELJI FINACIJSKE STRUKTURE

Pokazatelji financijske strukture ukazuju na strukturu financiranja banke, stavljanjem u odnos pojedinih pozicija aktive i pozicija pasive, samo pozicija aktive međusobno ili međusobno pozicija pasive.

Rr	POKAZATELJI FINACIJSKE STRUKTURE	Brojnik	Nazivnik
1.	Multiplikator vlastitih sredstava	prosječna aktiva	prosječni kapital
2.	Financijska poluga - u %	prosječni kapital	prosječna aktiva
3.	Kamatonosna aktiva u ukupnoj aktivi	kamatonosna aktiva	ukupna aktiva
4.	Dugotrajna imovina u aktivi - u %	dugotajna MI + NI	ukupna aktiva
5.	Obveze u aktivi	ukupne obveze	ukupna aktiva
6.	Omjer obveza i kapitala	ukupne obveze	kapital
7.	Udio kredita u aktivi	kredit	ukupna aktiva
8.	Udio depozita u pasivi	depoziti	ukupna aktiva

Multiplikator vlastitih sredstava pokazuje koliko je puta ukupna aktiva veća od kapitala, odnosno kolika je prosječna vrijednost aktive na 1 kn prosječnih vlasničkih instrumenata. **Financijska poluga** je u postotku prikazan pokazatelj recipročne vrijednosti multiplikatora vlastitih sredstava i pokazuje koliko je postotni udjel vlasničkih instrumenata u ukupnoj aktivi. Oba ova pokazatelja upućuju na visinu kapitaliziranosti banke. **Kamatonosna aktiva u ukupnoj aktivi** ukazuje na udjel prosječne kamatonosne aktive u ukupnoj aktivi banke, odnosno u kojem je udjelu aktiva banke angažirana u ostvarenju kamatnih prihoda. **Dugotrajna imovina u aktivi** ukazuje na postotni udjel dugotrajne imovine (materijalne i nematerijalne) u ukupnoj aktivi banke i dobar je komparativni pokazatelj "opremljenosti" banke. **Obveze u aktivi** ukazuje na udjel ukupnih obveza u ukupnoj aktivi banke. **Omjer obveza i kapitala** ukazuje na omjer ukupnih obveza i ukupnih vlasničkih instrumenata. **Udjel kredita u aktivi** mjeri udjel bruto kredita u aktivi dok **Udjel depozita u pasivi** mjeri udjel ukupnih depozitnih obveza u pasivi.

2.3. POKAZATELJI AKTIVNOSTI

Pokazatelji aktivnosti mjere opseg poslovnih aktivnosti koje stvaraju prihod, stupanj korištenja imovine pri stvaranju prihoda kao i prosječnu realizaciju po zaposleniku.

Rb	POKAZATELJI AKTIVNOSTI	Brojnik	Nazivnik
1.	Aktiva po zaposlenom	ukupna aktiva	broj zaposlenih
2.	Bruto dobit po zaposlenom	dobit prije oporezivanja	broj zaposlenih
3.	Neto operativni rezultat u aktivi - u %	ukupni neto operativni prihod	prosječna aktiva
4.	Kamatni prihodi u aktivi - u %	kamatni prihodi	ukupna aktiva
5.	Nekamatni prihodi u aktivi - u %	prihod naknade i provizije	ukupna aktiva
6.	Obrtaj ukupne imovine - u %	prihodi iz poslovanja	ukupna aktiva

Obrtaj ukupne imovine mjeri koliko se jedinica prihoda iz poslovanja realizira na jednu jedinicu korištene imovine (aktive). Prihod iz poslovanja banaka suma je kamatnih prihoda, nekamatnih prihoda, prihoda od dividendi i ostalih prihoda iz poslovanja. **Neto operativni rezultat u aktivi** mjeri koliko se jedinica neto operativnog prihoda (razlika između kamatnih i nekamatnih prihoda i kamatnih i nekamatnih rashoda) iz poslovanja realizira na jednu jedinicu korištene imovine. **Kamatni i nekamatni prihod u aktivi** mjeri koliko se jedinica kamatnih odnosno nekamatnih prihoda realizira na jedinicu ukupne aktive banke.

2.4. POKAZATELJI TROŠKOVNE EFIKASNOSTI

Pokazatelji troškovne efikasnosti ukazuju na odnos između operativnih troškova poslovanja i pojedinih pozicija bilance i računa dobiti i gubitka.

Br	POKAZATELJI TROŠKOVNE EFIKASNOSTI	Brojnik	Nazivnik
1.	Omjer troškova i aktive (C/A) - u %	operativni troškovi	ukupna aktiva
2.	Omjer troškova i neto prihoda (CIR) - u %	operativni troškovi	ukupni neto operativni prihod

Omjer troškova i aktive (engl. *Cost Asset Ratio, C/A*) mjeri udjel operativnih troškova (rashodi za zaposlenike + ostali administrativni rashodi + troškovi amortizacije) u ukupnoj aktivi. **Omjer troškova i neto prihoda** (engl. *Cost Income Ratio, CIR*) mjeri udjel operativnih troškova u ukupnim neto operativnim prihodima (neto prihodi iz poslovanja). Oba su ova pokazatelja dobar komparativni pokazatelj troškovne efikasnosti banaka.

2.5. POKAZATELJI PROFITABILNOSTI

Pokazatelji profitabilnosti mogu se podijeliti u dvije grupe, pokazatelje rentabilnosti koji ukazuju na povrat na uloženu imovinu ili uloženi kapital i pokazatelje profitabilnosti koji ukazuju na povrat na realizirane prihode.

Rb	POKAZATELJI PROFITABILNOSTI	Brojnik	Nazivnik
1.	ROAA - u %	dobit prije oporezivanja	prosječna aktiva
2.	ROAE - u %	dobit nakon oporezivanja	prosječni kapital
3.	Bruto profitna marža - u %	dobit prije oporezivanja	ukupni operativni prihod
4.	Neto kamatna marža - u %	neto kamatni prihod	prosječna kamatonosna aktiva
5.	Kamatni spread (razlika)	(kamatni prihod / \ominus kamat. aktiva) - (kamatni rashod / \ominus kamatne obveze)	
6.	Operativna poluga - u p.p.	stopa rasta neto prihoda - stopa rasta operativnih troškova	

Rentabilnost imovine (engl. *Return on Average Assets, ROAA*) pokazuje koliki je postotni povrat na uloženu ukupnu prosječnu imovinu (aktivu). Mjera povrata je ostvarena bruto dobit (dobit prije oporezivanja). Prosječna imovina izračunata je kao aritmetička sredina iznosa imovine na kraju izvještajnog razdoblja i iznosa imovine na kraju prethodne godine.

Rentabilnost vlastitog kapitala (engl. *Return on Average Equity, ROAE*) pokazuje koliki je postotni povrat na uloženu prosječnu vlasničku glavniciu i predstavlja mjeru povrata za dioničare. Mjera povrata je ostvarena neto dobit. Prosječni kapital izračunat je kao aritmetička sredina iznosa vlasničkih instrumenata na kraju izvještajnog razdoblja i iznosa vlasničkih instrumenata na kraju prethodne godine.

Bruto profitna marža je osnovna mjera profitabilnosti. Ukazuje u kolikom se postotku bruto dobit (dobit prije oporezivanja) realizira na jedinicu ukupnih operativnih prihoda (suma kamatnih i nekamatnih prihoda). **Neto kamatna marža** odnos je neto kamatnog prihoda (razlika između kamatnih prihoda i kamatnih rashoda) i prosječne kamatonosne aktive. **Kamatni spread** predstavlja razliku između udjela kamatnih prihoda u kamatonosnoj aktivi i udjela kamatnih rashoda u kamatnim obvezama. Kamatne obveze čini stanje depozita u pasivi bilance banke. Razlika između neto kamatne marže i kamatnog spreada posljedica je strukture pasive i udjela kamatonosnih obveza u ukupnoj pasivi.

Operativna poluga izračunava se kao razlika između godišnje stope rasta neto prihoda i godišnje stope rasta operativnih troškova. Negativna vrijednost ovog pokazatelja ukazuje na činjenicu da banka akumulira troškove brže od prihoda, što upozorava na potencijalni problem odnosno neefikasnost u poslovanju.

2.6. POKAZATELJI INVESTIRANJA

Pokazatelji investiranja ukazuju na isplativost ulaganja u redovne dionice banke. Neki od pokazatelja investiranja temelj su za procjenu buduće zarade po dionici. Ključni pokazatelji investiranja jesu dobitak po dionici, dividenda po dionici, odnos isplate dividendi, P/E pokazatelj te odnos tržišne cijene i knjigovodstvene vrijednosti dionice.

Rb	POKAZATELJI INVESTIRANJA	Brojnik	Nazivnik
1.	Dobitak po dionici (EPS)	neto dobitak	Æ broj dionica
2.	Dividenda po dionici (DPS)	dio neto dobitka za dividende	Æ broj dionica
3.	Odnos isplate dividendi (DPR)	DPS	EPS
4.	Odnos cijene i dobitka po dionici (P/E)	tržišna cijena dionice (PPS)	EPS
5.	Ukupna rentabilnost dionice	EPS	PPS
6.	Dividendna rentabilnost dionice	DPS	PPS
7.	Knjigovodstvena vrijednost po dionici (BVPS)	vlasnička glavnica	Æ broj dionica
8.	Odnos PPS i BVPS	PPS	BVPS

Dobitak (zarada) po dionici (engl. *earnings per share, EPS*) pokazuje koliko je neto dobiti banka zaradila po jednoj redovnoj dionici, a nakon što se odbije dio neto dobiti koji se raspoređuje kroz dividende po povlaštenim dionicama (ako banka uz redovne ima i povlaštene dionice). **Dividenda po dionici** (engl. *dividend per share, DPS*) mjeri dio neto dobiti za isplate dividendi redovnim dioničarima u odnosu na broj redovnih dionica. **Odnos isplate dividendi** (engl. *dividend payout ratio, DPR*) ukazuje koliki se dio ukupne neto dobiti isplaćuje kroz dividende po redovnim dionicama. **Odnos cijene i dobitka po dionici** (engl. *Price Earning Ratio, P/E*) pokazuje koliko je puta tekuća tržišna cijena dionice (PPS) veća od zarade po dionici (EPS). Iskustveno, vrijednost P/E pokazatelja između 1 i 20 ukazuje da se u dionicu isplati ulagati, pokazatelj između 20 i 40 ukazuje na potrebu opreznog ulaganja, dok pokazatelj iznad 40 sugerira na izbjegavanje ulaganja u dionicu ovakvih karakteristika (Belak, 2014.). P/E pokazatelj se može interpretirati kao broj godina potreban da bi se iz zarade po dionici steklo dovoljno sredstava za kupnju jedne dionice (uz pretpostavku nepromijenjenih uvjeta). **Odnos tržišne cijene dionice i knjigovodstvene vrijednosti dionice** pokazuje kakav je odnos između tekuće tržišne cijene dionice (PPS) i njene knjigovodstvene vrijednosti (BVPS), a radi se tržišnoj dodanoj vrijednosti dionice. Knjigovodstvena vrijednost dionice dobivena je kao kvocijent pozicije ukupnih vlasničkih instrumenata i broja dionica.

U namjeri da se obrađeni financijski pokazatelji uspješnosti poslovanja nadopune specifičnim pokazateljima poslovanja banaka, u sljedećoj su točki navedeni i pojašnjeni KPI-jevi kreditnih institucija, o kojima izvještaja HNB.

3. IZVJEŠTAVANJE HNB-a: KLJUČNI POKAZATELJI POSLOVANJA (KPI) KREDITNIH INSTITUCIJA

HNB na kvartalnoj razini od 30.06.2016. godine izvještava o ključnim pokazateljima poslovanja kreditnih institucija koje posluju u Republici Hrvatskoj (*Odabrani pokazatelji strukture, koncentracije i poslovanja kreditnih institucija*), tako da izvještava o sljedećim KPI-jevima na **agregatnoj razini**: prinos na imo-

vinu (ROA); prinos na kapital (ROE); pokazatelj troškovne efikasnosti (CIR); udio neprihodujućih dužničkih instrumenata u ukupnim dužničkim instrumentima (NPE); udio neprihodujućih kredita u ukupnim kreditima (NPL); pokrivenost neprihodujućih kredita umanjenjima vrijednosti, stope kapitala (ukupnog, osnovnog i redovnog), omjer financijske poluge i koeficijent likvidnosne pokrivenosti (LCR).

Na razini pojedine kreditne institucije HNB u izvješću *Podaci o poslovanju kreditnih institucija* izvještava o sljedećim KPI-jevima: ROA, ROE, stopa ukupnog kapitala; stopa osnovnog kapitala; stopa redovnog kapitala; omjer financijske poluge i koeficijent likvidnosne pokrivenosti (LCR).

U nastavku su prikazani agregatni KPI-jevi kreditnih institucija koje posluju u Hrvatskoj u protekle tri godine (izvješća na: 31.12.2019., 31.12.2020. i 31.12.2021.). U cijelom ovom razdoblju izvještavanje HNB-a obuhvaća 23 kreditne institucije, od čega je 20 banaka te tri stambene štedionice. Od ukupnog broja banaka 12 banaka je u kategoriji malih banaka, dvije banke u kategoriji srednjih banaka te šest banaka u kategoriji velikih banaka.

Tablica 1. Ključni pokazatelji poslovanja kreditnih institucija (2019. – 2021.)

Rb	Ključni pokazatelji poslovanja kreditnih institucija (%)	31.12.2019.	31.12.2020.	31.12.2021.
1.	Prinos na imovinu (ROA)	1,37	0,60	1,17
2.	Prinos na kapital (ROE)	9,82	4,40	8,75
3.	Pokazatelj troškovne efikasnosti (CIR)	46,32	54,99	48,72
4.	Udio neprihodujućih dužničkih instrumenata u ukupnim dužničkim instrumentima (NPE)	4,72	4,73	3,74
5.	Udio neprihodujućih kredita u ukupnim kreditima (NPL)	5,47	5,42	4,33
6.	Pokrivenost neprihodujućih kredita umanjenjima vrijednosti	68,01	64,05	63,16
7.	Stopa ukupnoga kapitala	24,80	25,62	25,85
8.	Stopa osnovnoga kapitala	23,96	25,05	25,38
9.	Stopa redovnoga osnovnoga kapitala	23,84	24,92	25,13
10.	Omjer financijske poluge	12,57	12,04	11,43
11.	Koeficijent likvidnosne pokrivenosti (LCR)	173,71	181,94	202,48

Izvor: HNB

Uz ranije navedene financijske pokazatelje, KPI-jevi kreditnih institucija o kojima izvještava HNB uključuju i NPE i NPL pokazatelje, stope ukupnog, osnovnog i redovnog kapitala i LCR pokazatelj. U nastavku se pojašnjava način izračuna i značenje pokazatelja koji ranije nisu bili obrađeni, a sukladno definicijama koje koristi HNB.

Pokazatelj udjela neprihodujućih dužničkih instrumenata u ukupnim dužničkim instrumentima (tzv. udio neprihodujućih izloženosti; *engl. non-performing exposures, NPE*) jest omjer neprihodujućih dužničkih instrumenata i ukupnih dužničkih instrumenata. Dužnički instrumenti podrazumijevaju izloženosti na osnovi dužničkih vrijednosnih papira te kredita i predujmova, osim onih koje se drže radi trgovanja ili kojima se trguje. Neprihodujući dužnički instrumenti obuhvaćaju značajne izloženosti koje su dospjele više od 90 dana te izloženosti za koje se ocjenjuje da nije vjerojatna otplata u cijelosti, bez realizacije naplate iz kolaterala, neovisno o postojanju dospjelih iznosa ili broju dana od dospijea. Teži se što nižoj vrijednosti ovog pokazatelja.

Pokazatelj udjela neprihodujućih kredita u ukupnim kreditima (tzv. udio neprihodujućih kredita; *engl. non-performing loans, NPL*) jest omjer neprihodujućih kredita i ukupnih kredita. Krediti podrazumijevaju dužničke instrumente koji nisu vrijednosni papiri i koji su uključeni u financijsku imovinu po amortiziranom trošku i financijsku imovinu po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit. Neprihodujući krediti obuhvaćaju značajne kredite koji su dospjeli više od 90 dana te kredite za koje se ocjenjuje da nije vjerojatna otplata u cijelosti, bez realizacije naplate iz kolaterala, neovisno o postojanju dospjelih iznosa ili broju dana od dospijea. Teži se što nižoj vrijednosti ovog pokazatelja.

Pokazatelj pokrivenosti neprihodujućih kredita umanjnjima vrijednosti (*engl. coverage ratio of non-performing loans and advances*) jest omjer akumuliranih umanjenja vrijednosti za neprihodujuće kredite i ukupnih neprihodujućih kredita. Akumulirano umanjenje vrijednosti jest kumulativni iznos gubitaka zbog umanjenja vrijednosti za kreditne gubitke. Viši pokazatelj ukazuje na veću dozu zaštite od rizika naplate kreditnih plasmana.

Stopa ukupnoga kapitala (*engl. total capital ratio, TCR*) jest omjer regulatornoga kapitala i ukupne izloženosti rizicima. Ukupnu izloženost riziku čine izloženosti: kreditnom riziku (uključujući kreditni rizik druge ugovorne strane, razrjeđivački rizik i rizik slobodne isporuke), riziku namire/isporuke, pozicijskom, valutnom i robnom riziku, operativnom riziku, riziku za prilagodbu kreditnom vrednovanju i riziku povezanom s velikim izloženostima koje proizlaze iz stavki u knjizi trgovanja. Regulatorni kapital suma je osnovnog kapitala (*engl. tier 1 capital ratio*) i dopunskog kapitala (*engl. tier 2*). Dopunski kapital čine hibridni instrumenti podređeni depozitima i ostalim vjerovnicima. Stopa ukupnoga (regulatornoga) kapitala u svakom trenutku mora iznositi najmanje 8%.

Stopa osnovnoga kapitala (*engl. tier 1 capital ratio*) jest omjer osnovnoga kapitala i ukupne izloženosti rizicima. Ukupnu izloženost riziku čine izloženosti: kreditnom riziku (uključujući kreditni rizik druge ugovorne strane, razrjeđivački rizik i rizik slobodne isporuke), riziku namire/isporuke, pozicijskom, valutnom i robnom riziku, operativnom riziku, riziku za prilagodbu kreditnom vrednovanju i riziku povezanom s velikim izloženostima koje proizlaze iz stavki

u knjizi trgovanja. Osnovni kapital suma je redovnog osnovnog kapitala (*engl. common equity tier 1 capital ratio*) i dodatnog osnovnog kapitala (*engl. additional tier 1*). Dodatni osnovni kapital čine hibridni instrumenti bez roka dospijeca i uz pravo banke da obustavi svaka daljnja plaćanja kupona. Stopa osnovnoga kapitala u svakom trenutku mora iznositi minimalno 6%.

Stopa redovnoga osnovnoga kapitala (*engl. common equity tier 1 capital ratio*) jest omjer redovnoga osnovnoga kapitala i ukupne izloženosti rizicima. Ukupnu izloženost riziku čine izloženosti: kreditnom riziku (uključujući kreditni rizik druge ugovorne strane, razrjeđivački rizik i rizik slobodne isporuke), riziku namire/isporuke, pozicijskom, valutnom i robnom riziku, operativnom riziku, riziku za prilagodbu kreditnom vrednovanju i riziku povezanom s velikim izloženostima koje proizlaze iz stavki u knjizi trgovanja. Stopa redovnoga osnovnoga kapitala u svakom trenutku mora iznositi najmanje 4,5%, a čini ga dionički kapital, dionička premija te pričuve i zadržana dobit.

Pokazatelj omjera financijske poluge (*engl. leverage ratio*) jest omjer osnovnoga kapitala i mjere ukupne izloženosti. Mjera ukupne izloženosti jest zbroj vrijednosti izloženosti imovine (osim ako se ona oduzima pri utvrđivanju osnovnoga kapitala), izvedenica, uvećanja za kreditni rizik druge ugovorne strane u određenim transakcijama i izvanbilančnih izloženosti.

Koeficijent likvidnosne pokrivenosti (*engl. liquidity coverage ratio, LCR*) jest omjer zaštitnog sloja likvidnosti (likvidne imovine) i neto likvidnosnog odljeva (razlika odljeva i priljeva). Od 2018. godine LCR mora iznositi najmanje 100%.

Kratkim osvrtom na sve prikazane agregatne pokazatelje, donosi se zaključak da su 2020., pandemijske godine, gotovo svi pokazatelji bili nepovoljniji od njihove vrijednosti pethodne 2019. godine, da bi 2021. godine pokazatelji kapitala (TCR, tier 1), pokazatelji likvidnosti (LCR) i pokazatelji osiguranja od kreditnog i kamatnog rizika (NPE i NPL) bili iznad pretpandemijskih vrijednosti, čime se ojačala kapitaliziranost, likvidnost i stupanj osiguranja bankarskog setkora od temeljnih bankarskih rizika. Kod ostalih se pokazatelja uočava trend približavanja njihovim pretpandemijskim vrijednostima.

4. USPOREDNI PRIKAZ FINANCIJSKIH POKAZATELJA USPJEŠNOSTI IZDVOJENIH MALIH I VELIKIH BANAKA U REPUBLICI HRVATSKOJ

U nastavku je izvršena usporedba izdvojenih financijskih pokazatelja uspješnosti osam malih banaka i šest velikih banaka, koje djeluju na hrvatskom financijskom tržištu, u razdoblju od protekle tri godine. Analizirane male banke su sljedeće: Agram banka d.d. (AGRAM), Istarska kreditna banka Umag d.d. (IKB), Banka Kovanica d.d. (KOVAN), Karlovačka banka d.d. (KABA), Kent bank d.d. (KENT), Partner banka d.d. (PARTNER), Podravska banka d.d. (POBA) i Slatinska

banka d.d. (SNBA). Analizirane velike banke su sljedeće: Erste&Steiermarkische bank d.d. (ESB), Hrvatska poštanska banka d.d. (HPB), OTP banka d.d. (OTP), Privredna banka Zagreb d.d. (PBZ), Raiffeisenbank d.d. (RBA) i Zagrebačka banka d.d. (ZABA). Analizom se nastojalo ukazati na razlike i sličnosti u vrijednostima pojedinih financijskih pokazatelja, koje nastaju kao posljedica veličine banke.

Ukupno je analizirano 10 izdvojenih financijskih pokazatelja (FP) iz sljedećih grupa pokazatelja:

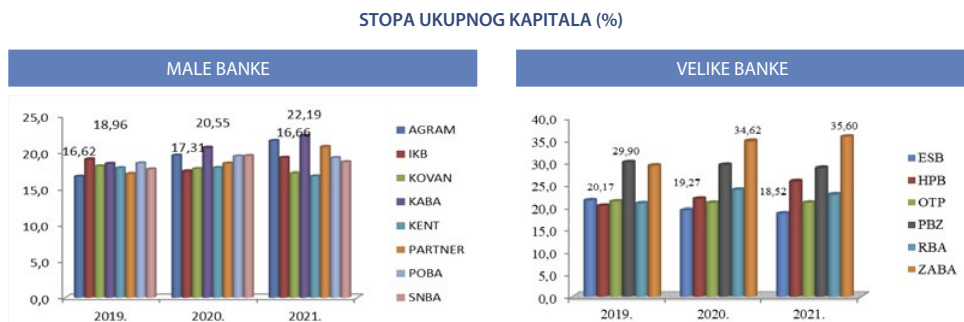
- Pokazatelji financijske strukture: stopa ukupnog kapitala; financijska poluga
- Pokazatelji likvidnosti: LCR; LDR
- Pokazatelji troškovne efikasnosti: CIR
- Pokazatelji profitabilnosti. ROAA, ROAE, NIM
- Pokazatelji aktivnosti: aktiva po zaposlenom, bruto dobit po zaposlenom

Komparativnom analizom izvršena je usporedba:

- pojedinačnih financijskih pokazatelja izdvojenih malih i velikih banaka,
- prosječne godišnje vrijednosti financijskih pokazatelja malih i velikih banaka (prosječna vrijednost izračunata je na način da je svaka banka u postupku uprosječivanja dobila jednak ponder) i
- dobivenih pojedinačnih i prosječnih vrijednosti pokazatelja s agregiranim vrijednostima svakog izdvojenog pokazatelja.

4.1. POKAZATELJ FINANCIJSKE STRUKTURE: STOPA UKUPNOG KAPITALA

Grafikon 1. Usporedni prikaz stope ukupnog kapitala

Stopa ukupnog kapitala odnos je kapitala i ponderirane aktive. Pokazatelj nije dobiven iz financijskih izvještaja banaka, već je preuzet iz izvještaja HNB-a. Prosječna vrijednost ovog pokazatelja izdvojenih malih banaka i velikih banaka u promatranom razdoblju prikazana je u nastavku.

STOPA UKUPNOG KAPITALA (prosječna vrijednost u %)	MALE	VELIKE
2019.	17,85	18,91
2020.	18,75	19,17
2021.	19,38	19,40

U prošlom trogodišnjem razdoblju stopa ukupnog kapitala se kod izdvojenih malih banaka kreće u intervalu od najniže 16,62% do najviše 22,19%, a kod velikih banaka u intervalu od najniže 18,52% do najviše 35,60%. Zakonska minimalna stopa ukupnog kapitala iznosi 8%. Iz analize proizlazi visoka kapitaliziranost hrvatskog bankarskog sustava, uz rast stope ukupnog kapitala kod malih ali i kod velikih banaka u promatranom razdoblju. Evidentna je ujednačenost ove stope kod malih banaka, a s druge strane evidentno je odstupanja ZABA-e u odnosu na prosjek velikih banaka, naročito 2020. i 2021. godine. Agregirana stopa ukupnog kapitala kreće se u intervalu od 24,80% do 25,85% (tablica 1).

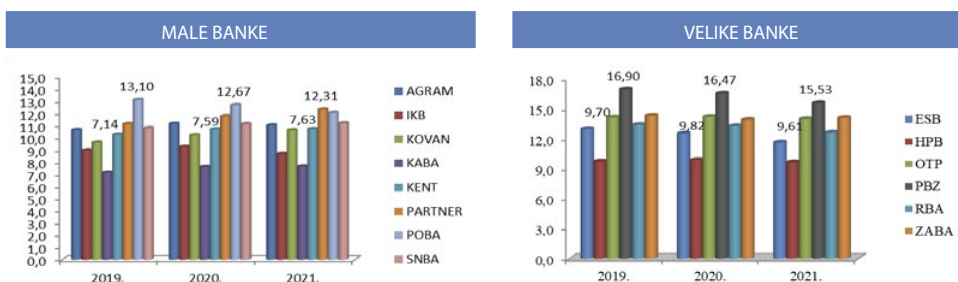
4.2. POKAZATELJ FINACIJSKE STRUKTURE: FINACIJSKA POLUGA

Financijska poluga u odnos stavlja prosječnu vrijednost vlasničkih instrumenata i prosječnu vrijednost aktive. Prosječna vrijednost ovog pokazatelja izdvojenih malih banaka i velikih banaka u promatranom razdoblju prikazana je u sljedećem prikazu.

FP (prosječna vrijednost u %)	MALE	VELIKE
2019.	10,19	11,16
2020.	10,54	11,03
2021.	10,52	10,54

Grafikon 2. Usporedni prikaz financijske poluge

Financijska poluga (%)

U razdoblju od protekle tri godine pokazatelj financijske poluge se kod izdvojenih malih banaka kreće u intervalu od najniže 7,14% do najviše 13,10%, a kod velikih banaka u intervalu od najniže 9,61% do najviše 16,90%, što govori u korist veće kapitaliziranosti velikih banaka. Iako su prosječne vrijednosti fi-

nancijske poluge kod malih i velikih banaka u promatranom razdoblju kreću u istom intervalu, pojedinačno analizirajući proizlazi da je razlika između najviših i najnižih stopa financijske poluge veća kod velikih banaka, gdje najviše odступа pokazatelj financijske poluge PBZ-a. Agregirane vrijednosti financijske poluge kreću se u intervalu od 11,43% do 12,57% (tablica 1).

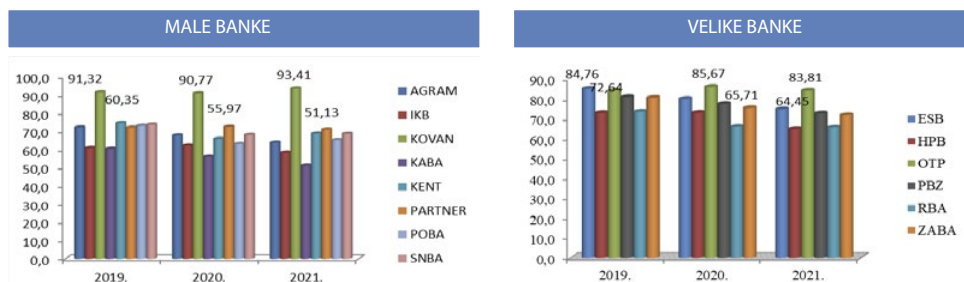
4.3. POKAZATELJ LIKVIDNOSTI: LDR

LDR pokazatelj omjer je kredita i depozita. Prosječna vrijednost ovog pokazatelja izdvojenih malih banaka i velikih banaka prikazana je u nastavku.

LDR (prosječna vrijednost u %)	MALE	VELIKE
2019.	72,15	65,83
2020.	68,21	63,46
2021.	67,48	60,07

Grafikon 3. Usporedni prikaz LDR pokazatelja

LDR (%)

U razdoblju od protekle tri godine LDR pokazatelj se kod izdvojenih malih banaka kreće u intervalu od najmanje 51,13% do najviše 93,41%, a kod velikih banaka u intervalu od najmanje 64,45% do najviše 85,67%. Iz detaljnije analize financijskih izvještaja banaka proizlazi značajna razlika u strukturi aktive i pasive malih i velikih banaka:

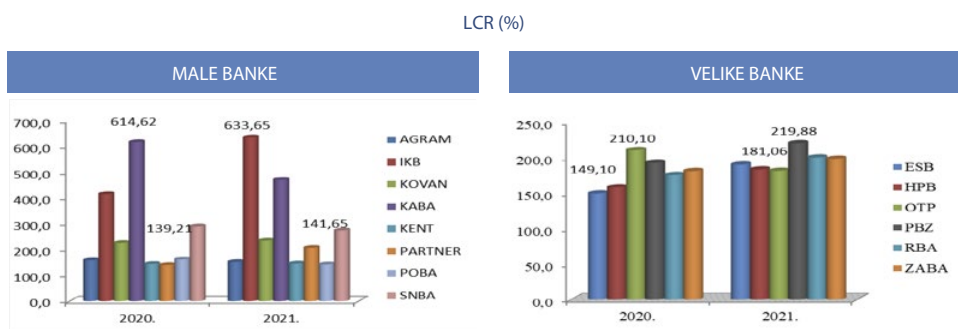
- udio kredita u aktivi malih banaka (trogodišnji prosjek iznosi cca 61%) značajno je viši u usporedbi s velikim bankama (trogodišnji prosjek cca 53%); velike banke dio sredstava, osim u kredite, plasiraju u dužničke vrijednosne papire
- udio depozita u pasivi malih banaka na prosječnoj je razini od cca 88% dok je isti kod velikih banaka na razini od cca 70%; velike banke dio izvora osim putem depozita pribavljaju emisijom dužničkih vrijednosnih papira, kreditnim sredstvima, a značajan dio izvora evidentiran je i na poziciji rezervacija.

4.4. POKAZATELJ LIKVIDNOSTI: LCR

LCR pokazatelj u omjer stavlja visoko likvidnu imovinu i neto odljeve u proteklih 30 dana. Pokazatelj nije dobiven iz financijskih izvještaja banaka, već je preuzet iz izvještaja HNB-a. Prosječna vrijednost ovog pokazatelja izdvojenih malih banaka i velikih banaka u protekle dvije godine prikazana je u nastavku. Od 2018. godine LCR mora iznositi najmanje 100%.

LCR (prosječna vrijednost u %)	MALE	VELIKE
2020.	268,08	147,41
2021.	282,05	162,27

Grafikon 4. Usporedni prikaz LCR pokazatelja

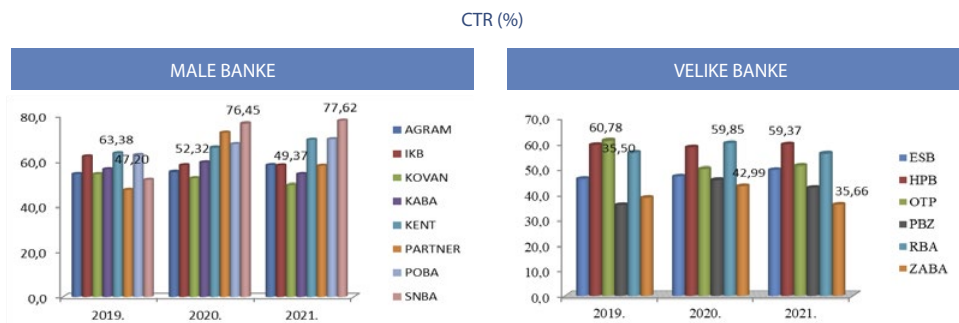

U razdoblju od protekle dvije godine LCR pokazatelj se kod izdvojenih malih banaka kreće u intervalu od najmanje 139,21% do najviše 633,65%, a kod velikih banaka u intervalu od najmanje 149,10% do najviše 219,88%. Iz analize proizlazi značajno viša vrijednost LCR pokazatelja kod malih banaka u odnosu na velike banke što je posljedica veće osjetljivosti malih banaka na potencijalne likvidnosne probleme i samim time zadržavanja značajnijeg dijela imovine u najlikvidnijem obliku, međutim s druge strane izrazito visoki pokazatelj ukazuje i na neracionalno imobiliziranje značajnih likvidnih sredstava banke odnosno nedovoljan i neadekvatan plasman prikupljenih depozitnih sredstava.

4.5. POKAZATELJ TROŠKOVNE EFIKASNOSTI: CIR

CIR pokazatelj u omjer stavlja operativne troškove i ukupne neto operativne prihode. Što je niža vrijednost ovog pokazatelja, to je veća efikasnost poslovanja.

Grafikon 5. Usporedni prikaz CIR pokazatelja

U nastavku je prikaz prosječne vrijednosti CIR pokazatelja izdvojenih malih i velikih banaka.

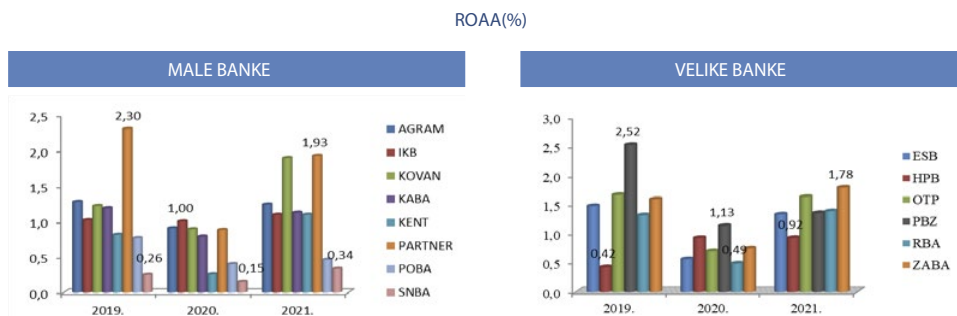
CIR (prosječna vrijednost u %)	MALE	VELIKE
2019.	56,41	42,86
2020.	63,34	43,30
2021.	61,77	42,94

U razdoblju od protekle tri godine CIR pokazatelj se kod izdvojenih malih banaka kreće u intervalu od najniže 47,20% do najviše 77,62%, a kod velikih banaka u intervalu od najniže 35,50% do najviše 60,78%. Agregirani CIR pokazatelj kreće se u intervalu od 46,32% do 48,72% (tablica 1). Usporedbom prosječnih neto operativnih prihoda po zaposlenom 2021. godine velikih banaka (825,97 tis kn) i malih banaka (567,19 tis kn) te prosječnih operativnih troškova po zaposlenom velikih banaka (396,56 tis kn) i malih banaka (342,91 tis kn), proizlazi da su prosječni neto operativni prihodi po zaposlenom velikih banaka 45,6% veći od istih kod malih banaka, a da su s druge strane prosječni operativni troškovi po zaposlenom tek 15,6% veći kod velikih u odnosu na male banke. Isto ukazuje na značajno višu troškovnu efikasnost poslovanja velikih u odnosu na male banke.

4.6. POKAZATELJ RENTABILNOSTI: ROAA

ROAA pokazatelj mjerilo je rentabilnosti poslovanja i u odnos stavlja dobit prije oporezivanja i prosječnu aktivu, pokazatelj mjeri prinos na prosječnu imovinu.

Grafikon 6. Usporedni prikaz ROAA pokazatelja

Slijedi prikaz prosječne vrijednosti ovog pokazatelja izdvojenih malih i velikih banaka.

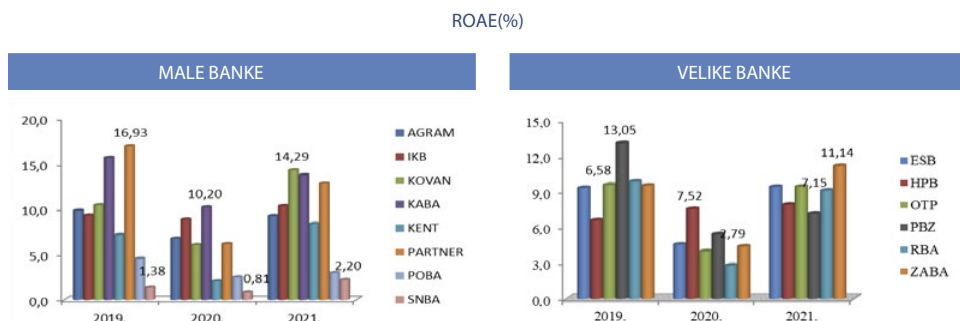
ROAA (prosječna vrijednost u %)	MALE	VELIKE
2019.	1,11	1,23
2020.	0,66	0,63
2021.	1,15	1,10

U razdoblju od protekle tri godine ROAA pokazatelj se kod izdvojenih malih banaka kreće u intervalu od najniže 0,15% do najviše 2,30%, a kod velikih banaka u intervalu od najniže 0,42% do najviše 2,52%. Kod obje grupe banaka prisutna je značajna razlika visine ROAA pokazatelja, a koja je u najvećoj mjeri posljedica razlike u kamatnoj politici i politici realizacije nekamatnih prihoda pojedinih malih i velikih banaka. Kod obje grupe banaka evidentan je oporavak u ostvarenju ROAA pokazatelja 2021. godine u odnosu na pandemijsku 2020. godinu. Agregirani ROAA pokazatelj kreće se u intervalu od 0,60% do 1,37% (tablica 1).

4.7. POKAZATELJ RENTABILNOSTI: ROAE

ROAE pokazatelj mjerilo je rentabilnosti poslovanja i u odnos stavlja neto dobit i prosječni kapital (vlasnički instrumenti).

Grafikon 7. Usporedni prikaz ROAE pokazatelja

Prosječna vrijednost ovog pokazatelja izdvojenih malih banaka i velikih banaka iznosi:

ROAE (prosječna vrijednost u %)	MALE	VELIKE
2019.	9,40	8,05
2020.	5,42	4,04
2021.	9,25	7,15

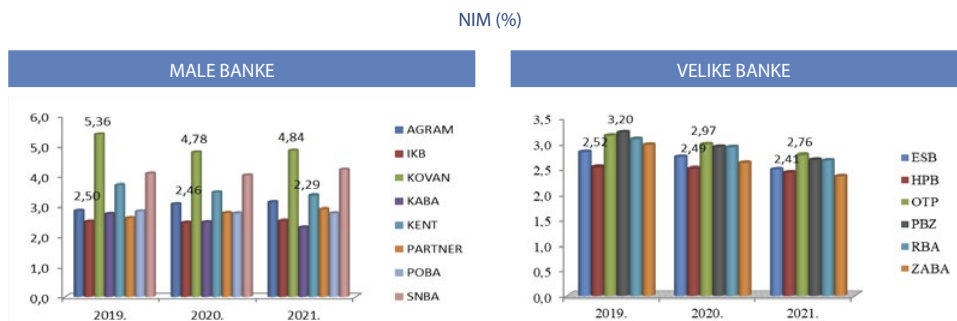
U razdoblju od protekle tri godine ROAE pokazatelj se kod izdvojenih malih banaka kreće u intervalu od najniže 0,82% do najviše 16,93%, a kod velikih banaka u intervalu od najniže 2,79% do najviše 13,05%. Najveće razlike u ostvarenju prinosa na kapital kod obje grupe banaka evidentne su 2020. godine, godine pandemije Covid 19. Prosječne vrijednosti ROAE pokazatelja više su kod malih banaka, što je u najvećoj mjeri posljedica relativno niže razine kapitala te više kamatne marže.

Prema Pejić Bach, Posedel i Stojanović (2010.) ROAE pokazatelj trebao bi biti u pozitivnoj vezi s omjerom kapitala i imovine banke. Nisko kapitalizirane banke, zbog izraženije financijske poluge u razdoblju uspješnog poslovanja, trebale bi ostvarivati veću vrijednost ovog pokazatelja, ali su iz istog razloga ujedno i izložnije riziku nesolventnosti. S druge strane pretpostavlja se da bi visoko kapitalizirane banke s višim omjerom kapitala i ukupne imovine banke trebale ostvarivati nešto niži ROAE, međutim u manjoj bi mjeri trebale biti izložene riziku nesolventnosti, što bi u konačnici moglo rezultirati nižim troškovima financiranja tih banaka, a što bi trebalo pozitivno utjecati i na njihovu profitabilnost.

4.8. POKAZATELJ RENTABILNOSTI: NIM

Pokazatelj neto kamatne marže, NIM odnos je neto kamatnog prihoda (razlika između kamatnih prihoda i kamatnih rashoda) i prosječne kamatonosne aktive.

Grafikon 8. Usporedni prikaz NIM pokazatelja

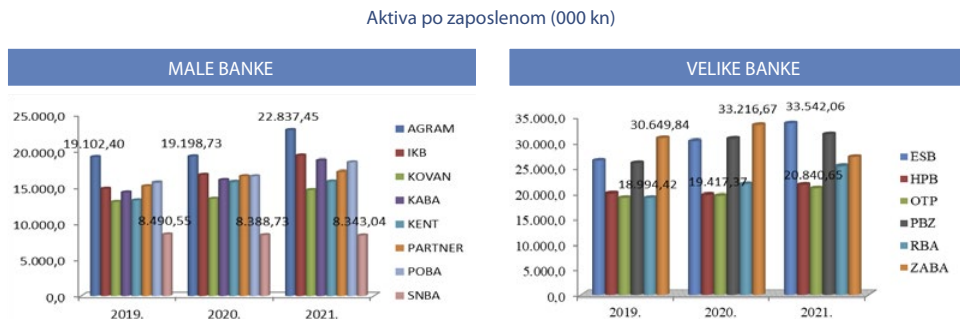
Prosječna vrijednost ovog pokazatelja izdvojenih malih banaka i velikih banaka iznosi:

NIM (prosječna vrijednost u %)	MALE	VELIKE
2019.	3,33	2,45
2020.	3,22	2,33
2021.	3,25	2,16

U promatranom razdoblju NIM pokazatelj se kod izdvojenih malih banaka kreće u intervalu od najmanje 2,29% do najviše 5,36%, a kod velikih banaka u intervalu od najmanje 2,41% do najviše 3,20%. Iz analize je evidentno da je viša razina neto kamatne marže u proteklom trogodišnjem razdoblju realizirana kod malih banaka, što je rezultat razlike u strukturi aktive (veći udio kreditnih plasmana u aktivi kod malih banaka), strukturi pasive (troškovi izvora financiranja kod malih banaka u najvećoj su mjeri vezani za depozite dok se velike banke djelomično financiraju i kreditnim zaduženjem te emisijom dužničkih vrijednosnih papira), strukturi dospijuća kredita i depozita te osjetljivosti na tržišno kretanje kamatnih stopa (Pejić Bach, Posedel, Stojanović, 2010.). Prema Pavković (2004.) "Banka koja ima veći udjel kapitala u izvorima sredstava, imat će nižu cijenu financiranja nego banka koja plasira više uzajmljenih sredstava na koja plaća kamate (ako su ostali uvjeti tržišta istovjetni)".

4.9. POKAZATELJ AKTIVNOSTI: AKTIVA PO ZAPOSLENOM

Grafikon 9. Usporedni prikaz aktive po zaposlenom

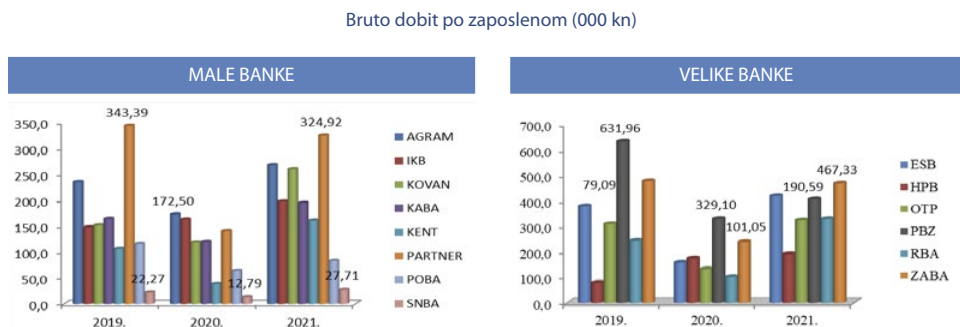
Prosječna vrijednost aktive po zaposlenom kod izdvojenih malih banaka i velikih banaka iznosi:

Aktiva po zaposlenom (prosječna vrijednost u 000 kn)	MALE	VELIKE
2019.	14.177,21	18.314,14
2020.	15.283,42	20.222,80
2021.	16.875,18	22.100,90

U razdoblju od protekle tri godine aktiva po zaposlenom se kod izdvojenih malih banaka kreće u intervalu od najmanje 8,34 mln kn do najviše 22,84 mln kn, a kod velikih banaka u intervalu od najmanje 18,99 mln kn do najviše 33,54 mln kn. Aktiva po zaposlenom svakako je značajno viša kod velikih banaka, a posljedica je u najvećoj mjeri ekonomije razmjera.

4.10. POKAZATELJ AKTIVNOSTI: BRUTO DOBIT PO ZAPOSLENOM

Grafikon 10. Usporedni prikaz bruto dobiti po zaposlenom

Prosječna vrijednost bruto dobitka po zaposlenom kod izdvojenih malih banaka i velikih banaka iznosi:

Bruto dobit po zaposlenom (prosječna vrijednost u 000 kn)	MALE	VELIKE
2019.	160,80	273,38
2020.	103,69	149,13
2021.	189,54	277,76

U promatranom razdoblju bruto dobit po zaposlenom se kod izdvojenih malih banaka kreće u intervalu od najmanje 12,79 tis kn do najviše 343,39 tis kn, a kod velikih banaka u intervalu od najmanje 79,09 tis kn do najviše 631,96 tis kn. Viša vrijednost dobitka po zaposlenom velikih banka posljedica je više troškovne efikasnosti ovih banaka, kako i viših vrijednosti operativne poluge (stopa rasta neto prihoda umanjena za stopu rasta neto operativnih troškova).

5. ZAKLJUČAK

U ovom je radu realiziran postavljen cilj, odnosno izvršena je usporedba ključnih financijskih pokazatelja izdvojenih malih i velikih banaka na hrvatskom financijskom tržištu, bez ulaženja u dubinsku analizu razloga razlika u vrijednostima pokazatelja. Istovremeno je u radu dat prikaz niza financijskih pokazatelja uspješnosti poslovanja banaka, sistematiziranih u šest zasebnih grupa pokazatelja.

Naime, u hrvatskoj se stručnoj literaturi još uvijek vrlo rijetko analiziraju i vrše usporedbe pojedinačnih financijskih pokazatelja kreditnih institucija, osim usporedbe nekoliko izdvojenih KPI-jeva koje kvartalno objavljuje HNB.

Međutim, svaka je kreditna institucija u obvezi dostavljati analizu poslovanja i analizu financijskih pokazatelja kao sastavni dio obveznog izvještavanja prema centralnoj banci. Istovremeno, u cilju osiguranja informacija menadžmentu, a temeljem kojih se donose ključne poslovne odluke na strategijskoj i operativnoj razini, svaka banka provodi opcionalnu analizu performansi poslovanja, najčešće putem individualnog definiranja ključnih pokazatelja uspješnosti (KPI).

Nastavno na provedenu usporedbu financijskih pokazatelja banaka, u sljedećem bi koraku bilo potrebno detaljnom dubinskom analizom utvrditi zakonitosti i razloge odstupanja u vrijednostima pojedinih pokazatelja, povezanih s veličinom kreditne institucije. S obzirom na nedavno uvedenu praksu HNB-a da objavljuje financijske izvještaje svih kreditnih institucija te izdvojene financijske pokazatelje poslovanja svih kreditnih institucija, mišljenje je autora da će isto biti kvalitetan temelj budućeg istraživanja domaće stručne javnosti.

LITERATURA:

1. Belak, V.: Analiza poslovne uspješnosti, RRiF Plus d.o.o., Zagreb, 2014.
2. European Central Bank: Beyond ROE – how to measure bank performance, Appendix to the report on EU banking structures, September 2010., , <http://www.ecb.europa.eu>
3. Ercegovac, R.: Teorija i praksa bankovnog menadžmenta, Sveučilište u Splitu, Ekonomski fakultet, Split, 2016.
4. Lardic, S. and Terraza. V.: Financial Ratios Analysis in Determination of Bank Performance in the German Banking Sector, International Journal of Economics and Financial Issues, 2019.
5. Mijić, H.: KPI-evi u bankarstvu, Kontroling, financije, menadžment, Poslovna učinkovitost d.o.o., Zagreb, 2018.
6. Pavković, A.: Instrumenti vrednovanja uspješnosti poslovnih banaka, Zbornik Ekonomskog fakulteta u Zagrebu, god.2, br. 1., 2004.
7. Pejić Bach, M., Posedel P. i Stojanović, A.: Determinante profitabilnosti banaka u Hrvatskoj, Zbornik Ekonomskog fakulteta u Zagrebu, god.7, br. 1., 2009.
8. Rose–Hudgins: Bank Management and Financial Services, Seventh Edition, The McGraw–Hill Companies, 2008.
9. Učkar, D. i Petrović, D.:Efficiency of banks in Croatia, Zbornik radova Ekonomskog fakulteta Rijeka, 2021. vol. 39, no. 2, str 349-379
10. Žagar, K. i ostali: Analiza financijskih izvještaja, načela – postupci – slučajevi, četvrto izdanje, Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, Zagreb, 2020.
11. www.hnb.hr
12. www.zse.hr
13. Web stranice analiziranih banaka

COMPARATIVE ANALYSIS OF FINANCIAL INDICATORS OF SMALL AND LARGE BANKS IN REPUBLIC OF CROATIA

ABSTRACT

In the Croatian professional literature, it is difficult to find comparative analyzes of the financial ratios of the banks, operating on the Croatian financial market. The analysis of the Croatian banking system is carried out by the Croatian National Bank (CNB). Since June 30, 2016 the CNB has been publishing key performance indicators (KPI) of credit institutions but only at the aggregate level, in the report called *Selected indicators of the structure, concentration and operations of credit institutions*. However, it should be emphasized that for the last few years the CNB has been publishing the report *Financial statements of credit institutions*, which contains the balance sheet and profit and loss account of individual credit institutions, as well as a report called *Data on the operations of credit institutions*, in which you can find a few separate comparative financial ratios of individual credit institutions (such as ROAA, ROAE, TCR, leverage ratio, LCR).

Taking into account the specificity of the credit institutions operations, the financial ratios of banks, modeled on the financial ratios of companies, can be divided into six groups of indicators: indicators of liquidity, financial structure, activities, cost efficiency, profitability and investment indicators.

The importance of bank financial indicators is reflected in the information to the management, on the basis of which key business decisions at the strategic and operational level are made. From a series of financial performance indicators, banks define individually adapted key performance indicators (KPI) as a tool for realization of strategic and operational goals.

Through a comparative analysis of selected financial indicators, the author will try to point out the differences in the values of individual indicators of small and large banks.

Keywords: *bank financial indicators, bank KPI's, small banks, large banks*